

مسائل جهان سوم

مطالعه سیاست در جهان در حال توسعه

گردآورندگان:

پیتر برنل
ویکی رندال

مترجمین:

دکتر احمد ساعی
دکتر سعید میرتباری

نشر قومس

سروش نامه	برنامه پیتر بول
عنوان و پدیدآور	مسائل جهان سوم: مطالعه سیاست در جهان در حال توسعه / مؤلفین پیتر بول، ویکی رندال؛ مترجمین احمد ساعی، سعید میرترابی.
مشخصات نشر	تهران: قومس، ۱۳۸۷
مشخصات ظاهري	کی ۳۵۸ ص: جدول، نمودار
شابک	۹۷۸۹۶۴_۸۸۱۱_۲۵۴

وضعیت فهرست نویسی	قبلا
پادداشت	عنوان اصلی: Politics in the developing world, 2005
پادداشت	واژه نامه
پادداشت	کتابنامه
پادداشت	نهايه
موضوع	کشورهای در حال رشد - سیاست و حکومت
شناسه افزوده	رندال، ویکی، ۱۹۴۵
شناسه افزوده	Randall, Vicky
شناسه افزوده	احمد، احمد، ۱۳۱۷
شناسه افزوده	میرترابی، سعید، ۱۳۵۱
ردہ بندی کنگره	JF6
ردہ بندی دیوبنی	۱۳۸۷ نمایاب
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۰۹۷۲۴
شماره کتابشناسی ملی	۱۵۱۸۶۴۷

• نام کتاب	مسائل جهان سوم
• مؤلفین	پیتر بول، ویکی رندال
• مترجمین	دکتر احمد ساعی، دکتر سعید میرترابی
• ویرایش و آماده‌سازی	مهدی عباسی
• حروف نگار	رضاعلی یاری
• نویسچاپ	پنجم
• سال چاپ	۱۳۹۳
• شمارگان	۱۰۰۰ جلد
• قیمت	۱۸۰۰ تومان
• لیتوگرافی	طیف نگار
• چاپ	ایران مصور
• شابک	۹۷۸۹۶۴_۸۸۱۱_۲۵۴
• ناشر	نشر قومس - تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پائین تر از چهارراه لبافی نژاد، کوچه بهار، شماره ۱۱ صندوق پستی ۱۳۱۴۵_۱۳۹۱
• تلفن و نامبر:	۰۱۶۲_۶۶۴۷۰۱۵۳_۶۶۴۷۰۱۵۳_۶۶۹۱۳۱۵۵_۶۶۹۳۲۷۹۷
• نشانی اینترنتی نشر قومس:	www.ghoomes.com

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

صفحه

۹	سازمان دهی کتاب
۷	روندی جهانی
۵	سیاست به عنوان متغیری مستقل یا وابسته؟
۳	از جهان سوم به جهان در حال توسعه
۱	پیش درآمد
۱۵	سخن مترجمان

بخش اول: رویکردها و شرایط جهانی

۱۵	فصل اول: رویکردهای تحلیلی در مطالعه سیاست در جهان در حال توسعه
۱۵	چکیده
۱۶	پیش درآمد
۱۶	سیاست و جهان در حال توسعه
۱۷	رویکردهای مسلط
۱۸	سیاست نوسازی
۱۹	نظریه توسعه سیاسی
۲۲	تجددی نظر طلبی نوسازی
۲۲	سیاست برپایی نظام
۲۴	رویکردهای الهام گرفته از هارکیسم
۲۶	پرداختن دوباره نوہار کیسم به سیاست
۲۷	نظریه جهانی شدن
۳۲	رویکردهای رایج
۳۲	آیا رویکردهای نظری دچار آشفتگی شده‌اند؟
۳۳	موضوعات و برنامه‌ها
۳۵	نتیجه گیری: آیا به یک رویکرد تحلیلی متمایز نیازمندیم؟
۳۷	پرسش‌ها
۳۸	منابع راهنمای فصل
۳۹	فصل دوم: جهان در حال توسعه در اقتصاد جهانی
۳۹	چکیده
۴۰	پیش درآمد: پیدايش یک اقتصاد جهانی
۴۲	مسئله تجارت آزاد
۴۳	پیشینان برنامه کار تولیبرال
۴۴	خط مشی‌ها
۴۷	نتگاه‌های بهره‌گیری از مزیت نسبی در کشورهای در حال توسعه
۴۷	میراث استعمار
۵۰	شیوه عملکرد اقتصاد جهانی

۵۰	مبادله نابرابر
۵۱	حمایت گرایی
۵۲	واکنش‌های جهان در حال توسعه به نظام تجاری جهانی
۵۲	صنعتی شدن متکی بر جایگزینی واردات
۵۳	منطقه گرایی
۵۴	توافقات کالایی
۵۶	نتیجه گیری
۵۸	پرسش‌ها
۵۸	منابع راهنمای فصل
۵۹	نشانی چند وب سایت برای مطالعه بیشتر

۶۱	فصل سوم: جهان در حال توسعه در عرصه سیاست بین‌المللی
۶۱	چکیده
۶۲	پیش‌درآمد: روابط بین‌المللی و جهان در حال توسعه
۶۳	روابط شمال-جنوب از ۱۹۶۵ تاکنون
۶۶	دوره پس از جنگ سرد
۶۸	جهان در حال توسعه در سازمان‌های بین‌المللی
۶۸	سازمان ملل متحد
۷۰	صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی
۷۰	صندوق بین‌المللی پول
۷۲	بانک جهانی
۷۳	سازمان تجارت جهانی
۷۴	بحران بدھی‌ها
۷۸	نتیجه گیری
۷۹	پرسش‌ها
۷۹	منابع راهنمای فصل
۸۰	نشانی چند وب سایت برای مطالعه بیشتر
۸۱	بادداشت‌ها

بخش دوم: جامعه و دولت

۸۳	فصل چهارم: نابرابری
۸۳	چکیده
۸۴	پیش‌درآمد
۸۵	ترسیم حوزه‌های مفہومی
۸۶	برابری هستی شناختی و برابری مبتنی برنتایج
۸۷	گونه‌های مختلف نابرابری: نابرابری طبقاتی و نابرابری در منزلت اجتماعی و قدرت
۹۰	پامدهای سیاسی نابرابری
۹۱	راهبردهای برابری و نظریه‌های برابری
۹۳	سیاست نابرابری در کشورهای در حال توسعه

۹۸	تردید درباره نابرابری برابری و ناهمگونی نوع انسان نتیجه گیری پرسش ها منابع راهنمایی فصل نشانی چند وب سایت برای مطالعه بیشتر
۱۰۰	
۱۰۳	
۱۰۴	
۱۰۵	
۱۰۵	
۱۰۷	فصل پنجم: سیاست قومی و ملی گرایی چکیده
۱۰۷	
۱۰۸	پیش درآمد
۱۰۸	
۱۱۳	ساخته شدن و سیاسی شدن هویت های قومی گروههای ملی گرایی در جهان در حال توسعه
۱۱۶	سیاست قومی در جوامع قومی و جوامع چندپاره شده (ربیخت شناسی قومی - سیاسی) اقدام دسته جمعی و تعامل
۱۱۸	
۱۲۱	ربیخت شناسی قومی - سیاسی و انواع تعامل قومی - سیاسی
۱۲۱	
۱۲۲	مزایا و محرومیت های گروهی و انواع تعامل قومی - سیاسی سازمان ها، قواعد نهادین و انواع تعامل قومی - سیاسی
۱۲۴	
۱۲۵	بسیج قومی، واکنش دولت و انواع تعامل قومی - سیاسی اعمال نفوذیای بین المللی و تعامل قومی - سیاسی
۱۲۶	
۱۲۸	دولت و ملت سازی در جهان در حال توسعه نتیجه گیری
۱۲۹	
۱۲۹	پرسش ها منابع راهنمایی فصل
۱۳۰	
۱۳۱	فصل ششم: جامعه مدنی چکیده
۱۳۱	
۱۳۳	پیش درآمد: تعریف جامعه مدنی مشکلات نظری
۱۳۳	
۱۳۶	سیاست و مصلحت
۱۳۸	جامعه مدنی ستی و مدرن
۱۳۹	
۱۴۰	جامعه مدنی ستی و دولت در جهان کنونی
۱۴۲	دولت مدرن و جامعه مدنی به عنوان پدیدهای تخصصی جامعه کنونی: پندارها و واقعیت ها
۱۴۳	
۱۴۶	جامعه مدنی و دولت در جهان در حال توسعه
۱۴۹	
۱۵۲	جامعه مدنی و دموکراتیک شدن نتیجه گیری
۱۵۴	
۱۵۴	پرسش ها منابع راهنمایی فصل
۱۵۴	

بخش سوم: دولت و جامعه

159	فصل هفتم: نظریه پردازی دوباره دولت.....
	چکیده.....
160	نهادها، سیاست و دولت.....
160	نهادهای سیاسی و دولت مدرن.....
161	دولت مدرن.....
162	تعريف دولت مدرن.....
164	دولت مدرن: ضرورت‌ها، عملکردها و چالش‌ها.....
167	دولت در جهان در حال توسعه: خاستگاه و اشکال آن.....
168	دولت مدرن در جهان در حال توسعه؛ خاستگاه.....
169	دولت‌های مستعمراتی، مرزهای تحلیلی والگوهای سازمانی حکومت کردن.....
170	پیگیری اهداف استراتژی بجای اهداف توسعه‌گرا.....
170	طراحی از پرون و تحمل نهادهای حکومت.....
171	شدت عمل و تضادهای نهادهای استعماری.....
173	روابط حامی - پیرو و سیاست دولت‌های جدید.....
174	دولت در جهان در حال توسعه: ویژگی‌ها و خصوصیات آن.....
174	ویژگی‌های دولت در جهان در حال توسعه.....
174	نهادهای عمومی.....
175	حاکمیت، برتری و انحصار در کاربرد خشونت.....
177	دستگاه‌های اداری بی طرف.....
178	دولت در جهان در حال توسعه: رویارویی با چالش‌ها.....
180	نتیجه‌گیری.....
181	پرسش‌ها.....
181	منابع راهنمای فصل.....
181	شانی چند و ب سایت برای مطالعه بیشتر.....
183	فصل هشتم: دولت سازی
	چکیده.....
184	پیش‌درآمد: گونه‌های مختلف دولت سازی
184	بریابی سامان سیاسی
185	توانایی توسعه‌گرایی
185	کارآیی نهادها
186	توانایی سیاست گذاری
186	ناکامی‌ها در دولت سازی
189	بریابی نظم و سامان سیاسی
192	ایجاد یک دولت توسعه‌گرا
192	ویژگی‌های سیاسی دولت‌های توسعه‌گرا
193	روابط دولت و جامعه
194	یک دولت توسعه‌گرای دموکراتیک؟

۱۹۵	ساختن یک دولت توسعه‌گرا
۱۹۵	ساختن نهادها
۱۹۷	توانمندسازی سیاست‌گذاری
۱۹۸	عوامل ضعف سیاست‌گذاری
۱۹۹	سفارش‌هایی برای اصلاحات اداری
۲۰۰	درس‌هایی از اصلاحات اداری
۲۰۲	سیاست توانمندسازی سیاست‌گذاری
۲۰۲	کمک خارجی
۲۰۴	نتیجه‌گیری: دولت سازی و دموکراسی
۲۰۵	پرسش‌ها
۲۰۵	منابع راهنمای فصل
۲۰۵	نشانی چند وب سابت برای مطالعه بیشتر
۲۰۷	فصل نهم: برقراری دموکراسی
۲۰۷	چکیده
۲۰۸	پیش درآمد
۲۰۹	تفصیر رژیم، دموکراسی و برقراری دموکراسی
۲۱۱	روندها
۲۱۲	برقراری دموکراسی به عنوان یک روند
۲۱۳	تحکیم دموکراسی
۲۱۵	تشريع برقراری دموکراسی
۲۱۸	شرایط اقتصادی - اجتماعی
۲۱۹	اهمیت توسعه برای برقراری دموکراسی
۲۲۱	پیوند نامشخص میان اقتصاد بازار و حکومت دموکراتیک
۲۲۱	فرهنگ سیاسی
۲۲۲	طراحی نهادهای دموکراتیک
۲۲۴	انتخابات و احزاب
۲۲۶	سیاست بین‌المللی درباره برقراری دموکراسی
۲۲۷	اهمیت برقراری دموکراسی برای توسعه
۲۲۸	جهانی شدن، دموکراسی و برقراری دموکراسی
۲۳۱	نتیجه‌گیری
۲۳۲	پرسش‌ها
۲۳۲	منابع راهنمای فصل
۲۳۳	نشانی چند وب سابت برای مطالعه بیشتر

بخش چهارم: مسائل و موضوعات عملی

۲۳۷	فصل دهم: توسعه
۲۳۷	چکیده
۲۳۸	پیش درآمد

۲۴۰	تعریف اهداف توسعه
۲۴۷	دستیابی به رشد اقتصادی
۲۴۷	بازارها و دولتها
۲۵۱	سیاست تجاری به عنوان ابزاری برای توسعه
۲۵۲	جزیان‌های سرمایه و اصلاحات اقتصادی
۲۵۳	تعدیل ساختاری
۲۵۶	نتیجه‌گیری
۲۵۷	پرسش‌ها
۲۵۸	منابع راهنمای فصل
۲۵۸	نمانی چند وب سایت برای مطالعه بیشتر
۲۶۱	فصل بازدهم: محیط زیست
۲۶۱	چکیده
۲۶۲	پیش درآمد
۲۶۳	شرایط جهانی
۲۶۸	پیوند دشوار میان محیط زیست و توسعه
۲۶۹	روندهای سیاست زیست محیطی
۲۷۲	چالش‌های مشترک
۲۷۶	ابزارهای جدید حفاظت از محیط زیست
۲۸۰	چشم انداز آینده
۲۸۱	پرسش‌ها
۲۸۲	منابع راهنمای فصل
۲۸۲	نمانی چند وب سایت برای مطالعه بیشتر
۲۸۵	فصل دوازدهم: حقوق بشر
۲۸۵	چکیده
۲۸۶	پیش درآمد
۲۸۸	مفهوم حقوق بشر
۲۹۰	پیشنهاد کوتاه حقوق بشر
۲۹۰	مفهوم‌های کنونی حقوق بشر
۲۹۰	رژیم‌های حقوق بشر
۲۹۰	نظام سازمان ملل متحد
۲۹۱	رژیم‌های حقوقی و سیاست قدرت
۲۹۲	حقوق بشر با صبحانه داشتن آغاز می‌شود
۲۹۲	مفهوم‌های توسعه
۲۹۳	آیا حقوق بشر و توسعه وابستگی دو سویه با هم دارند؟
۲۹۷	جهان شمول گرایی و گونه گونی فرهنگی
۲۹۷	امپریالیسم فرهنگی و نسبی گرایی فرهنگی
۲۹۹	بحث ارزش‌های آسیایی
۳۰۱	اقتصاد سیاسی نوین حقوق بشر

۳۰۲	جهانی شدن
۳۰۳	نتیجه گیری
۳۰۵	پرسش ها
۳۰۵	منابع راهنمای فصل
۳۰۵	نشانی چند و ب سایت برای مطالعه بیشتر

بخش پنجم: مطالعات موردى

۳۱۹	هنده؛ جامعه مدنی فعال یا غیرفعال
۳۲۰	چکیده
۳۲۰	پیش درآمد
۳۲۲	اندازه و آمیزه جامعه مدنی
۳۲۳	نقش هویت انسانی
۳۲۵	تفاوت های منطقه ای در جامعه مدنی
۳۲۶	پرورش جامعه مدنی توسط دولت
۳۲۷	یاری رسانی جامعه مدنی به حکمرانی بهتر
۳۲۸	نتیجه گیری
۳۲۸	پرسش ها
۳۲۲	منابع راهنمای
۳۲۲	نشانی چند و ب سایت برای مطالعه بیشتر

۳۲۳	کره جنوبی؛ توسعه نیافتنی و توسعه
۳۲۳	چکیده
۳۲۴	پیش درآمد
۳۲۵	میراث تاریخی
۳۲۷	نهادهای توسعه
۳۲۹	سیاست های توسعه
۳۳۲	پدیدار شدن دموکراسی
۳۳۵	نتیجه گیری؛ مشکلات در حال ظهر
۳۳۷	پرسش ها
۳۳۸	منابع راهنمای
۳۳۸	نشانی چند و ب سایت برای مطالعه بیشتر

۳۳۹	فهرست واژگان
۳۴۹	منابع
۳۶۳	نمایه

سخن مترجمان

«برای موفقیت توسعه، سیاست به همان اندازه اقتصاد اهمیت دارد.»

اتجریه کشورهای توسعه یافته نشان می‌دهد که همواره دولت‌های

موفق و اقتصادهای موفق، دو شادوش یکدیگر حرکت کرده‌اند.»

دو جمله برگزیده بالا، تا اندازه‌ای رویکرد نویسنده‌گان کتاب حاضر را به مخاطب نشان می‌دهند؛

رویکردی که اندیشه‌مندان بر جسته‌ای همچون پیتر ایولتز و آدریان لفت ویج و سازمان‌هایی همچون

برنامه توسعه سازمان ملل متعدد و حتی بانک جهانی، امروز از نمایندگان آن به شمار می‌روند. این

رویکرد، نمایان‌گر چرخشی است که از حدود یک دهه پیش، در مطالعات توسعه و مسائل کشورهای

جهان سوم پدید آمده و در آن بر اهمیت نقش دولت در نظرارت و هدایت روند توسعه، دوباره تأکید

می‌شود. چالش و پیامدهای تأکیه‌گار ناشی از رویکردهای نویسیرالی به مسائل توسعه و همچنین، کارنامه

موفق توسعه با هدایت دولت در شرق آسیا، از علل عدمه این چرخش نظری به حساب می‌آیند.

این کتاب درسی منتشر شده توسط دانشگاه آکسفورد، با موشکافی، جنبه‌های مختلف نقش دولت

و سیاست در تأثیرگذاری بر روند توسعه در جنوب را بررسی کرده و از این نظر جایگاهی ممتاز در ادبیات

مرتبط با مسائل جهان سوم دارد. این رویکرد، منطق رایح در مکاتب مختلف توسعه (شامل توسعه ای

وابستگی و نظام جهانی) را به چالش می‌کشد. در این منطق، سیاست، عموماً متغیری وابسته پنداشته شده که

از دیگر متغیرهای اجتماعی تأثیر می‌پذیرد؛ در حالیکه رویکرد برگزیده کتاب، سیاست را در جایگاهی شبه

مستقل در نظر می‌گیرد که از متغیرهای اجتماعی تأثیر می‌پذیرد و به ویژه بر این متغیرها تأثیر می‌گذارد و به

آنها شکل می‌دهد. مسائل توسعه و نقش دولت در پیشبرد آن در چنین بستری تحلیل شده است. شیوه

تفصیل‌بندی مطالب کتاب نیز همین رویکرد را بازتاب داده است. بدین ترتیب، بخش دوم کتاب به متغیرهای

اجتماعی تأثیرگذار بر سیاست و دولت در جهان در حال توسعه پرداخته و بخش سوم، آثار بازیگران عرصه

سیاست را بر محیط اجتماعی آن بررسی کرده است. بخش‌های نخست و چهارم کتاب نیز به ترتیب به

رویکردهای تحلیلی و شرایط جهانی و مسائل عملی مرتب با کشورهای در حال توسعه پرداخته‌اند.

این کتاب در مطالعه سیاست در جهان در حال توسعه، رویکردی نهادگردار نهادگرایی،

رویکردی کلی برای مطالعه نهادهای سیاسی، ایده‌ها و فرضیه‌های مطرح درباره ویژگی‌های نهادها و

کارگزاران سیاسی و همچنین عمل سیاسی و تغییر سیاسی است. بخش‌های مختلف این رویکرد در

فصل‌های جداگانه کتاب به کار گرفته شده است. نهادگرها بر سرشت بومی و ساختار اجتماعی

نهادهای سیاسی تأکید می‌ورزند و بر این پایه در مطالعه سیاست در کشورهای مختلف، از ارائه

الگوهای نظری کلان می‌پرهیزنند. به همین علت است که در موضوع‌های مختلفی همچون مسائل

قومی، جامعه مدنی، نقش دولت در روند توسعه، گذار به دموکراسی و... بخش درخور توجهی از

مطالب کتاب، الگوهای نظری کلان را به چالش کشیده و به جای طرح چارچوب‌های کلی و

کلیشه‌ای، بیشتر پیچیدگی دنیای واقعی را نشان داده‌اند. این شیوه بحث، چشم‌انداز تازه‌ای را در مطالعه

سرشت واقعی تر سیاست، به ویژه لایه های زیرین و پنهان تری که در ورای اشکال سازمانی و رسمی موجود قرار دارند، پیش روی ما می گشاید. پیچیدگی روندهای شکل گیری دولت مدرن در جهان در حال توسعه، استمرار سرشت پاتریمونیالی و نوپاتریمونیالی دولت و دستگاه اداری آن، پیچیدگی های روابط میان دولت و نیروهای اجتماعی، استمرار الگوهای نهادهای هوادارسازی، نوچه پروری (گماری) و روابط حامی - پیروزی لایه های زیرین سازمان های رسمی سیاسی و دیوان سالاری، مشکلات دیرپایی مرتبط با حاکمیت قانون، حقوق مالکیت، روابط میان اقوام مختلف و... بر همین پایه توضیح داده شده اند.

یکی از مبانی نظری عمدۀ نهاد گرایی این است که نهادها، به اوضاع اجتماعی نظم بخشیده و آن را قابل پیش بینی می کنند. نهادها بر شکل گیری منطق عمل مناسب تأثیر می گذارند و از این راه، شیوه های رایج عملکرد بازیگران سیاسی، توانستی ها و تتقاضاهای پیش روی آن ها را تعین می کنند. نهادها، حامل هویت ها و نقش های مستند و بر این پایه، ویژگی ها، تاریخ و یعنی های مطرح در یک واحد سیاسی را می سازند. نهادها قادرند افراد را با وجود موارد اختلاف فراوان در درون یک واحد سیاسی به هم پیوند بزنند. نهادها به سادگی تغییر نمی کنند و بر همین پایه است که عناصر «ناکارآمدی تاریخی» جوامع را می توان توضیح داد. این شیوه بحث، هم در رویکردهای آسیب شناسانه و هم در توضیح علل موقفیت برخی از کشورهای جهان سوم در روند توسعه در این کتاب به کار گرفته شده است. یکی دیگر از مبانی نظری عمدۀ در نهاد گرایی، قابلیت تبدیل ساختارها به عمل سیاسی و بررسی نقش عمل سیاسی در استمرار بخشیدن و تغییر دادن نهادهای است. بر این پایه چنین تصور می شود که روندهای تبدیل و انتقال، در چارچوب هایی روال مند و قابل درک صورت می بذرند. این روندها، اشکال تکرار شونده عمل و الگوهای سازماندهی را پدید می آورند. یکی از چالش های پیش روی نهاد گرایی این است که این روندها چگونه ثبات می بینند یا بی ثبات می شوند و چه عواملی می توانند به استمرار و یا ایجاد وقفه در روندهای جاری منجر شوند.

در تالیف این کتاب درسی، شماری از برجسته ترین صاحب نظران مسائل جهان در حال توسعه شرکت داشته اند و همین امر بر تنوع دیدگاهها و غنای محتوا کتاب افزوده است. به نظر می رسد گردد آورند گان کتاب نیز با آرایش بجا و درست مطالب، از پراکندگی بحث جلو گیری و سیر منطقی آن را حفظ کرده اند. یکی دیگر از ویژگی های برجسته این کتاب این است که نویسنده گان آن در طرح مسائل و مشکلات جهان در حال توسعه، عمدتاً جانب انصاف را رعایت کرده و در بسیاری از موارد، به گرفتاری ها و تلقن هایی که از جانب غرب به طور مستقیم (همچون استعمار یا مداخله نظامی) و یا غیر مستقیم (همچون نظام تجارت جهانی) برای جهان در حال توسعه پدید آمده، آشکارا پرداخته اند.

از دیگر ویژگی های برجسته این کتاب درسی، همراه کردن مباحث نظری با نمونه ها و مثال های عملی فراوان هم در لابلای متن و هم در پایان کار (بخش ویژه مطالعات موردی) است. بدین ترتیب، نویسنده گان کتاب تلاش کرده اند با رجوع پر شمار به نمونه های عملی، هم پیچیدگی موضوعات مورد بحث را بیشتر و بهتر نشان دهند و هم آزموده های بسیار متنوع و حتی تضاد گونه کشورهای در حال توسعه را در مسیر ناهموار توسعه یادآوری کنند. بحث اخیر به ویژه در فصل پنجم کتاب به خوبی نشان داده شده است. چکیده وار می توان گفت که این کتاب روایتی است مژده و مستند از پیچیدگی های

عالیم سیاست و شیوه پیوند آن با مسائل و مشکلات توسعه در کشورهای جهان سوم با تکیه بر رویکردی نو، از این رو، کتاب برای مطالعه درس «مسائل سیاسی و اقتصادی جهان سوم» به ویژه در رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین الملل مفید است.

لازم به یادآوری است که یکی از دغدغه‌های عمده مترجمان کتاب، چگونگی گزینش بخش‌های مهمتر و مناسب تر کتاب برای ترجمه به منظور استفاده مخاطب ایرانی بوده است. متن اصلی در قطع خشی و به صورت دوستونی به چاپ رسیده و بیش از ۴۰۰ صفحه است. برگردان تمام کتاب به فارسی، متنی حجم را ایجاد می‌کند که از چارچوب معمول برای کتاب درسی در کشور بسیار فراتر می‌رود. به همین علت تصمیم گرفته شد مطالبی که بیش از همه با مسائل توسعه در کشور ارتباط دارند، برای برگردان به فارسی گزینش شوند. در همین راستا، فرضًا فصل مرتبط با فروپاشی دولت و یا اکثر بحث‌های بخش پنجم که به مطالعه موردی درباره دوازده کشور پرداخته، به فارسی برگردانده نشد و تنها دو مطالعه موردی (درباره هند و کره جنوبی) از این میان برگزیده شد. همچنین برای رعایت اختصار بحث، شماری از نمونه‌های مطالعاتی در داخل فصل‌های مختلف، در متن ترجمه شده نیامده است. فرضًا مثال مرتبط با دشواری‌ها و ویژگی‌های تجارت قهوه در سطح جهان ترجمه نشده، اما بحث مرتبط با ویژگی‌های تجارت نفت به عنوان یکی از کالاهای عمده صادراتی کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران، در متن موجود آمده است. با این همه کتاب حاضر، بخش عمده مطالب متن اصلی را در بر می‌گیرد.

متن این کتاب و آمارها و داده‌های آن درباره موضوع‌های مختلف، به طور کلی بروز است. با این حال در متن ترجمه شده تلاش شده در صورت امکان، تازه‌ترین داده‌ها و آمارها، درباره جنبه‌های مختلف زندگی اجتماعی در کشورهای در حال توسعه و جایگاه بین‌المللی آن‌ها، به شیوه‌ای متمایز به متن اصلی افزوده شود. همچنین اکثر مفاهیم به کار رفته در متن، در بخش پایانی آن با عنوان «هرست واژگان تعریف شده‌اند». با این حال در برخی صفحات، مترجمان توضیحات بیشتری برای روشن‌تر شدن بحث در پانویس ذکر کرده‌اند. در برخی از این توضیحات، اطلاقات و داده‌هایی از کشورمان در ارتباط با موضوع مورد بحث در متن در پانویس ذکر شده تا خواننده ایرانی از این راه ارتباط بهتری با موضوع برقرار کند. برابر با سنت رایج، معادل لاتین برخی واژه‌ها و یا اسمای افراد و مکان‌ها، در پانویس صفحات ذکر شده است. همچنین در هنگام ترجمه کتاب، هر دو متن انگلیسی و آلمانی کتاب، مورد استفاده قرار گرفته است. بدیهی است که داوری درباره میزان توفیق این متن در کمک به درک و فهم بهتر مسائل کشورهای در حال توسعه بر عهده خوانندگان است.

در پایان لازم است از جناب آقای دکتر الهی، مدیرمسئول مجله نشر قومس به سبب حسن نظر و مساعدت همیشگی در انتشار کتاب و آقایان احمد خدابخش مقدم و مهدی عباسی برای همکاری صمیمانه در مراحل مختلف اجرا، آماده سازی و چاپ کتاب، سپاسگزاری کنیم.